

СХВАЛЕНО

Протокол педагогічної ради
Миколаївського ліцею
Шевченківської сільської ради
Миколаївської області
№1 від 31 серпня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Миколаївського ліцею
Шевченківської сільської ради
Миколаївської області

_____ Наталія МІНОСЯН
31 серпня 2023 р.

**НАДАНО ЧИННОСТІ ТА ВВЕДЕНО
В ДІЮ**

Наказ № _____
від _____

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
Миколаївського ліцею
Шевченківської сільської ради
Миколаївської області
для I ступеня
(1-4 класи)**

Зміст освітньої програми

1. Вступна частина.
2. Загальні положення.
3. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою.
4. Загальний обсяг навчального навантаження на рівні, його розподіл між освітніми галузями за роками навчання.
5. Навчальні плани.
6. Перелік навчальних програм.
7. Форми організації освітнього процесу.
8. Опис інструментарію оцінювання.

1. Вступна частина

Освітня програма закладу освіти для I рівня (початкова освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту».

Мета програми: окреслити рекомендовані підходи до організації комплексу освітніх компонентів для досягнення обов'язкових результатів навчання після завершення освітньої програми.

Актуальність розроблення і реалізації освітньої програми обумовлена відповідністю Державному стандарту початкової загальної освіти, моделювання ліцеєм власної освітньої траєкторії, здатної забезпечити випускника початкової школи ключовими компетентностями та наскрізними вміннями.

Програма визначає основні шляхи розвитку початкової школи. Вона скеровує педагогів до реалізації ціннісних пріоритетів особистості, задоволення освітніх потреб учнів молодшого шкільного віку, створення розвивального середовища, у якому б реалізувалася сучасна модель випускника школи I ступеня. Освітня діяльність у початковій школі здійснюється на засадах особистісно зорієнтованого, компетентнісного та діяльнісного підходів.

З урахуванням поетапного переходу закладу на здійснення діяльності за новим Державним стандартом освітня програма розроблена на основі:

- для 1-2 класів – Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України 21 лютого 2018 р. № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688), Типової освітньої програми для ЗЗСО, розробленої під керівництвом О.Я. Савченко, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1272;
- для 3-4 класів – Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України 21 лютого 2018 р. № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688), Типової освітньої програми для ЗЗСО, розробленої під керівництвом О.Я. Савченко, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1273.

У програмі визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання; коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу.

Призначення школи I ступеня - реалізація права на здобуття початкової загальної освіти тривалістю чотири роки, всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Школа I ступеня ліцею забезпечує:

- здобуття сучасної, доступної та якісної початкової освіти відповідно до вимог суспільства, запитів особистості й потреб держави;
- пріоритетність гармонійного, морального, інтелектуального фізичного, художньо-естетичного розвитку здобувачів освіти I ступеня, становлення їх духовного психічного та фізичного здоров'я;
- виховання громадянина демократичного суспільства;
- досягнення якісно нового рівня змісту освіти.

Основним засобом реалізації призначення школи I ступеня є засвоєння учнями 1-4 класів обов'язкового мінімуму Державного стандарту початкової освіти через реалізацію змісту загальноосвітніх програм.

Лицей несе відповідальність перед особою, суспільством і державою за:

- безпечні умови освітньої діяльності школи I рівня;
- дотримання Державних стандартів початкової освіти.

У той же час заклад має у своєму розпорядженні додаткові засоби реалізації свого призначення, а саме: надання учням початкової школи можливості спробувати себе в різних видах діяльності (інтелектуальної, трудової, художньо-естетичної, спортивної тощо), надання учням властивого їм темпу засвоєння навчального матеріалу, введення в навчальний план додаткових предметів і курсів за вибором.

Модель випускника Нової Української Школи – це необхідна основа для сміливих і успішних кроків у своє майбутнє. Випускник початкових класів повинен мати такі якісні характеристики:

Випускник початкової школи - громадянин України:

- свою належність до народу України;
- знає свої права та виконує обов'язки молодшого школяра;
- зберігає й продовжує традиції та звичаї українського народу;
- знає свій родовід, з пошаною ставиться до близьких і рідних.

Випускник початкової школи - це особистість:

- володіє первинними навичками, необхідними в повсякденному житті;
- формулює й висловлює свою точку зору та виявляє повагу до поглядів інших;
- дотримується правил і норм толерантної поведінки;
- усвідомлює мотиви поведінки в різних життєвих ситуаціях.

Випускник початкової школи - резерв для подальшого інтелектуального розвитку:

- активно залучається до навчального процесу;
- установлює й аналізує рівень власних знань;
- уміє порівнювати, узагальнювати, аналізувати та робити висновки в навчальній діяльності;

постійно отримує нові знання й володіє навичками отримання інформації із сучасних додаткових джерел.

Випускник початкової школи здатний до творчої діяльності:

- визначає коло своїх власних інтересів;
- усвідомлює свої здібності та прагне до їх розвитку;
- шукає шляхи самостійного творіння нового й оригінального;
- виконує нестандартні завдання з логічним навантаженням.

Випускник початкової школи - комунікативна особистість:

- володіє мовними засобами спілкування;
- прагне до грамотного усного та писемного мовлення;
- проявляє самовираження та критичне мислення.

Випускник початкової школи - здорова дитина:

володіє гігієнічними навичками навчальної праці, харчування, дотримується режиму дня;

- добре обізнаний з наслідками шкідливих звичок;
- прагне до фізичного розвитку.

Випускник початкової школи - частина природи:

володіє знаннями про навколишнє середовище;
прагне до захисту та збереження природи;
стає учасником природоохоронних заходів, які відбуваються у школі, рідному місті.

Основний очікуваний результат – готовність до навчання в базовій середній школі.

Школа I ступеня Миколаївського ліцею - це перший рівень освіти, який задовольняє пізнавальні інтереси дитини, плекає творчу особистість, створює умови для повноцінного інтелектуального, творчого, морального, фізичного розвитку дитини, примноження культури й духовності, тобто школа самореалізації особистості, школа життєтворчості.

Цілі початкової освіти:

- 1.Формування позитивної мотивації учнів 1-4-их класів до навчальної діяльності;
- 2.Забезпечення соціально-педагогічних відносин, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів;
- 3.Створення такого середовища в школі, яке б плекало творчу особистість, створювало умови для повноцінного інтелектуального, творчого, морального, фізичного розвитку дитини, формувало випускника початкової школи, спроможного реалізувати власний позитивний потенціал;
- 4.Забезпечення засвоєння учнями 1-4-их класів обов'язкового мінімуму змісту початкової загальної освіти (компетентностей) на рівні вимог Державного освітнього стандарту (Постанова від 21 лютого 2018 р. №87 “Про затвердження Державного стандарту початкової освіти»);
5. Готовність випускника початкової школи до навчання в базовій середній школі;
6. Підвищення кваліфікації педагогічних працівників шляхом своєчасного та якісного проходження курсів перепідготовки;
- 7.Проведення атестації та сертифікації педагогів початкової школи;
8. Цілеспрямоване вдосконалення навчально-матеріальної бази (відповідно до вимог Наказу МОН №143 від 07.02.2020 року «Про затвердження Типового переліку засобів навчання та обладнання для навчальних кабінетів початкової школи»).

Задачі:

- створення розвивального навчального середовища, у якому б реалізувалася модель випускника початкової школи, задоволення освітніх потреб обдарованих учнів, рівний доступ до якісної освіти дітей з ООП, де всі стануть успішними в житті, здатними до інтеграції з європейським співтовариством.

-забезпечення всебічного розвитку дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві.

- формування партнерських відносин у системі «учитель – учень – батьки», озброєння учасників прийомами та формами роботи з батьками, учнями, що забезпечить налагодження успішної співпраці батьківської громадськості та педагогічного колективу для забезпечення спільної місії – розвитку дитини. Учні, батьки та вчителі, об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними та зацікавленими одnodумцями, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат.

-забезпечення якісного виконання освітньої програми в умовах дистанційного навчання.

Школа I ступеня Миколаївського ліцею –це:

- школа творчості для вчителів;
- школа спокою для батьків;
- школа радості для дітей.

Тип закладу освіти: Миколаївський ліцей Шевченківської сільської ради є комунальним закладом освіти, що забезпечує реалізацію права громадян на здобуття початкової, базової загальної середньої освіти та повної загальної середньої освіти (профільної освіти).

Мова навчання – українська. **Режим роботи** – п'ятиденний. Відповідно до статті 10 Закону України «Про повну загальну середню освіту» освітній процес у закладі організовується в межах навчального року, що розпочинається у День знань - 1 вересня, триває не менше 175 навчальних днів і закінчується не пізніше 1 липня наступного року. Навчальні заняття для учнів організовуються за семестровою системою.

Режим дня та розклад занять у закладі підпорядковані створенню оптимальних умов для здійснення успішної освітньої діяльності, *схвалюються та затверджуються щорічно* педагогічною радою та наказом директора закладу, з урахуванням динаміки працездатності учнів протягом дня, тижня, семестру, чергування видів діяльності і раціонального розподілу навчального навантаження.

2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли: 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Освітня програма початкової освіти окреслює підходи до організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Освітню програму початкової освіти (1 - 4 класи) розроблено з урахуванням основних вимог Конституції України, законів України «Про освіту», законів України «Про освіту», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», Державного стандарту початкової освіти, Концепції «Нова українська школа», Статуту закладу, Державних санітарних правил і норм улаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу (ДСанПіН 5.2.008-01), для 1-2 класів – на основі Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом О.Я. Савченко (наказ МОН від 08.10.2019 № 1272); для 3-4 класів -Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом О.Я. Савченко (наказ МОН від 08.10.2019 № 1273). У програмі визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання, коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу; наказу МОН України від 16.04.2018 №367 «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0564-18#Text>; наказу МОН України від 12.01.2016 №8 «Про затвердження Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти» (зі змінами) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0184-16#Text>; постанови Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 р. № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у

зкладах загальної середньої освіти»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#Text>.

У зв'язку із введенням в Україні воєнного стану тимчасово, на період дії правового режиму воєнного стану, задля забезпечення якісного виконання освітньої програми в ліцеї можливе впровадження дистанційного навчання за допомогою сервісів Zoom та Google Meet, із розміщенням навчальних матеріалів та використанням електронних щоденників та журналів на освітній платформі “Нові знання”.

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 №128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517, із змінами, внесеними згідно з наказами МОН від 09.10.2020 №572, від 17.08.2012 №921, від 08.04.2016 №401).

Відповідно до чинного законодавства при визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативна тривалість уроків: у 1-му класі – 35 хвилин, у 2-4-х класах – 40 хвилин. Для 1-го класу передбачено динамічні паузи на свіжому повітрі. На виконання частини 5 статті 16 закону “Про загальну середню освіту”, що тривалість уроків становить 35 хвилин у перших класах і 40 хвилин у 2-4 класах, і різниця в часі навчальних годин 1-4 класів обов'язково обліковується і компенсується проведенням додаткових, індивідуальних занять та консультацій з учнями, в ліцеї здобувачі освіти 1-4 класів мають більші перерви і закінчують навчання в той самий час, що й старші, то вчителям початкових класів не потрібно проводити додаткові заняття чи інші активності. Адже згідно з пунктом 64 Інструкції про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти (наказ МОН від 15.04.1993 №102), педагогічні працівники отримують зарплатню за астрономічні години (60 хвилин). А перерви між уроками вважаються робочим часом. Якщо вчитель проводить час з дітьми під час перерви і його робочий час триває стільки ж, скільки робочий час вчителя старшої школи (тобто уроки закінчуються одночасно), то він не повинен компенсувати різницю в робочому часі. Структура та тривалість навчального року, навчального тижня, дня, занять, відпочинку між ними, форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою у межах часу, передбаченого освітньою програмою.

Відповідно постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 №87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України “Про повну загальну середню освіту”.

Організація різних форм навчання у Миколаївському ліцеї здійснюється відповідно до статті 9 Закону України «Про освіту».

Освітні послуги дітям з особливими освітніми потребами у класах з інклюзивним навчанням надаються із застосуванням особистісно орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких дітей. Для організації інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами у закладі освіти створюються умови для: 🌱 забезпечення безперешкодного доступу до будівель та приміщень, 🌱 забезпечення необхідними навчально-методичними і наочно-дидактичними посібниками та індивідуальними технічними засобами навчання; 🌱 облаштування кабінету психологічного розвантаження, логопедичного для проведення корекційно-розвиткових занять; 🌱 забезпечення відповідними педагогічними працівниками.

Освітній процес у класах з інклюзивним навчанням здійснюється за типовими навчальними планами, програмами, підручниками та посібниками, рекомендованими МОН

для закладів загальної середньої освіти, відповідно до робочого навчального плану закладу освіти, складеного на основі типових навчальних планів закладу освіти.

Крім того, стан здоров'я може бути підставою для вибору здобувачами освіти (їх батьками) екстернату, педагогічного патронажу дистанційної форми.

МЕТА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ:

-реалізація предметного і надпредметного змісту навчання, що забезпечує розвиток здібностей дитини, становлення її як повноцінної, соціально активної, конкурентоздатної особистості, яка володіє ключовими компетентностями та наскрізними вміннями;

-забезпечення діяльнійшої спрямованості навчання, яке передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практичну його спрямованість;

-реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків;

-наскрізних ліній, що є засобом інтеграції ключових і загально предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів;

-зосередження педагогічного колективу на цілеспрямованості, системності і єдності діяльності в змісті освіти.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- мовно-літературна - (українська мова і літературне читання)
- іншомовна (англійська мова)
- математична - спрямована на формування математичної та інших ключових компетентностей;
- природнича - має на меті формування компетентностей в галузі природничих наук, основи наукового світогляду, становлення відповідальної природоохоронної поведінки у навколишньому світі;
- технологічна - формування компетентностей в галузі техніки і технологій, здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій;
- інформативна - формування інформаційно-комунікаційної компетентності, здатності до розв'язання проблем з використанням цифрових пристроїв для розвитку, самовираження, здобуття навичок безпечної діяльності в інформаційному суспільстві;
- соціальна і здоров'язбережувальна - формування соціальної компетентності, активної громадянської позиції, підприємливості, розвиток самостійності, застосування моделі здорової та безпечної поведінки, збереження власного здоров'я та здоров'я інших;
- громадянська та історична - формування громадянської та інших компетентностей, готовності до змін шляхом осмислення зв'язків між минулим і сучасним життям, активної громадянської позиції, набуття досвіду життя в соціумі з урахуванням демократичних принципів;
- мистецька - формування цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження, поваги до національної та світової мистецької спадщини;
- фізкультурна - формування мотивації до занять фізичною культурою і спортом для забезпечення гармонійного фізичного розвитку, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь та навичок.

Змістові лінії у 1-4 класах реалізуються через такі інтегровані курси і навчальні предмети: 1 клас – інтегрований курс «Навчання грамоти», «Іноземна мова (англійська)», «Математика», «Я досліджую світ», «Дизайн і технології», «Мистецтво», «Фізична культура»; 2 клас – навчальні предмети «Українська мова», «Читання» або інтегрований курс цих навчальних предметів; «Іноземна мова (англійська)», «Математика», «Я досліджую світ», «Інформатика», «Дизайн і технології», «Мистецтво», «Фізична культура»; 3 клас – навчальні

предмети «Українська мова», «Літературне читання», «Іноземна мова (англійська)», «Математика», «Я досліджую світ», «Інформатика», «Дизайн і технології», «Мистецтво», «Фізична культура»; 4 клас – навчальні предмети «Українська мова», «Літературне читання», «Іноземна мова (англійська)», «Математика», «Я досліджую світ», «Інформатика», «Дизайн і технології», «Мистецтво», «Фізична культура».

У програмі визначено конкретні очікувані результати, які подані за змістовими лініями з урахуванням потенціалу кожної освітньої галузі для формування в учнів ключових та предметних компетентностей, наскрізних умінь.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

НАПРЯМКИ РЕАЛІЗАЦІЇ:

I ступінь – початкова освіта тривалістю чотири роки.

На основі освітньої програми початкової школи складено та затверджено навчальний план, що конкретизує організацію освітнього процесу. Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети, а також структурування змісту початкової освіти на засадах інтегрованого підходу у навчанні.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у робочому навчальному плані ліцею.

При реалізації освітньої програми необхідно

1. Забезпечити:

-логічну послідовність вивчення предметів, що розкривається у відповідних навчальних програмах;

-рекомендовані форми організації освітнього процесу, основними формами якого є різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок.

- використання в освітньому процесі сучасних інноваційних технологій, систем (методик) навчання;

-науково-дослідницьку діяльність, участь у проектах;

-роботу з обдарованими дітьми;

-навчання дітей з особливими освітніми потребами.

2. Здійснити навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, зокрема підручниками та навчальними посібниками, схваленими Міністерством освіти і науки України.

3. Спрямувати освітній процес на задоволення потреб учнів у виборі програм навчання.

4. Запровадити в освітній процес проектні, інформаційно-комунікаційні, інтерактивні технології, технології критичного мислення.

5. Враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальні освітні потреби учнів, особливості регіону, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення сформувавши варіативну складову навчального плану.

6. Реалізувати навчання за наскрізними лініями через організацію розвивального освітнього середовища, роботу в проєктах, позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

7. Створити умови для навчання дітей з особливими освітніми потребами.

3. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою.

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі враховують досягнення попереднього етапу їхнього розвитку. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року. Зарахування до початкової школи здійснюється відповідно до ПОРЯДКУ зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 367 від 16 квітня 2018 року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Після зарахування дітей до закладу освіти їх розподіл між класами відбувається в межах нормативу наповнюваності класів, визначеного Законом України «Про повну загальну середню освіту».

У разі відсутності результатів підсумкового (річного) оцінювання з будь-яких предметів у 1-4 класах учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року. Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюють комісію, затверджують її склад (голову та членів комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів. Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складають за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314.

Заклад освіти відповідно до законодавства та своїх установчих документів може організувати здобуття освіти за **індивідуальною формою навчання**, а саме: екстернатною формою (екстернат), сімейною (домашньою) формою та педагогічним патронажем. Батьки здобувачів освіти (або їх законні представники) можуть обирати індивідуальну форму здобуття освіти відповідно до їх інтересів, здібностей, потреб, мотивації, можливостей і досвіду.

Згідно заяв батьків та відповідно до довідок ЛКК та направлень ПМПК протягом року організується індивідуальна форма навчання для учнів, які не можуть відвідувати школу за станом здоров'я.

Зарахування дітей, які вимушено опинилися за межами України внаслідок повномасштабного вторгнення російської федерації, до закладу освіти згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 28 березня 2022 року № 274 здійснюється на підставі заяви (поданої особисто, електронною поштою або будь-яким іншим зручним для заявника способом) одного з їхніх батьків чи інших законних представників.

При визначенні класу, до якого має бути зарахована дитина, зараховуються результати попереднього навчання на підставі інформаційної довідки, яка підтверджує навчання в країні перебування.

Довідка повинна містити таку інформацію:

- ім'я та прізвище, дата та місце народження учня/учениці;
- назва навчального закладу та період навчання учня/учениці в ньому;
- клас навчання;
- перелік предметів із зазначенням кількості навчальних годин і тем, які вивчались;
- результати навчання;
- система оцінювання, яку використовують в закладі освіти, із зазначенням найвищого та найнижчого балів;
- дата видачі, печатка та підпис керівника закладу освіти.

Довідку зберігають в особовій справі учня/учениці.

Керуючись абзацом третім частини четвертою статті 14 Закону України «Про повну загальну середню освіту», учням, які навчались тільки в закладі освіти країни перебування заочною формою, можна зараховувати результати навчання з тих предметів, що передбачені і навчальним планом закладу освіти країни перебування, і навчальним планом української школи.

Дітям, які, перебуваючи за кордоном, не вивчали предмети, передбачені українськими освітніми програмами, або в них відсутня інформаційна довідка, яка підтверджує навчання, згідно з частиною п'ятою статті 17 Закону України «Про повну загальну середню освіту» надається можливість пройти річне оцінювання до початку навчального року. Форму проведення оцінювання обирає заклад освіти.

4. Загальний обсяг навчального навантаження на рівні, його розподіл між освітніми галузями за роками навчання

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-го класу складає 805 годин/навчальний рік, для учнів 2-го класу – 875 годин/навчальний рік, для учнів 3-го класу – 910 годин/навчальний рік, для учнів 4-го класу – 910 годин/навчальний рік. Таблиця 1. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані школи I ступеня.

Навчальний план містить інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для всіх закладів початкової освіти незалежно від їх підпорядкування і форм власності, та може містити варіативну, в якій передбачено додаткові години на вивчення окремих предметів освітніх галузей. На основі навчального плану Миколаївський ліцей складає на кожен навчальний рік робочий навчальний план з конкретизацією варіативної складової, враховуючи індивідуальні освітні потреби учнів. Повноцінність початкової освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з відповідних бюджетів.

Таблиця 1

Назва освітньої галузі	Кількість годин на рік				
	1 клас	2 клас	3 клас	4 клас	разом
Інваріантний складник					
Мовно-літературна, у тому числі:	315	350	350	350	1365
українська мова і література	245	245	245	245	

іншомовна освіта	70	105	105	105	
Математична	140	140	175	175	630
Природнича	140	175	140	140	595
Соціальна і здоров'язбережувальна					
Громадянська та історична					
Технологічна					
Інформатична			35	35	70
Мистецька	70	70	70	70	280
Фізкультурна*	105	105	105	105	420
Варіативний складник					
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курси за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	35	35	35	35	140
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	805	875	910	910	3500
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження здобувача освіти	20/700	22/770	23/805	23/805	88/3080

5. Навчальні плани

1-4 класів

<i>Освітні галузі</i>	<i>Предмети</i>	<i>Кількість годин у 1 класі</i>	<i>Кількість годин у 2 класі</i>	<i>Кількість годин у 3 класі</i>	<i>Кількість годин у 4 класі</i>
Мовно-літературна	Навчання грамоти	7	7	7	7
Іншомовна	Іноземна мова (англійська)	2	3	3	3
Математична	Математика	4	4	5	5
Природнича	Я досліджую світ	3	3	3	3
Технологічна	Дизайн і технології	1	1	1	1
Інформатична	Інформатика		1	1	1
Мистецька	Мистецтво (або музичне мистецтво та образотворче мистецтво)	2	2	2	2
Фізкультурна	Фізична культура	3	3	3	3
усього		19+3	21+3	22+3	22+3

Відповідно до робочого навчального плану для початкової школи з навчанням українською мовою для 1 класу:

- здійснено розподіл навчального навантаження на тиждень,
- встановлено погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання,
- визначено гранично допустиме тижневе навантаження учнів, що забезпечує реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту початкової освіти.

Інтегровано вивчається курс «Я досліджую світ» та «Навчання грамоти» (1 клас). При вивченні інтегрованого курсу «Я досліджую світ» здійснюється розподіл годин між освітніми галузями: природнича, громадянська та історична, соціальна і здоров'язбережувальна. Технологічна освітня галузь реалізується інтегрованим курсом «Дизайн і технології». Мистецька освітня галузь реалізується через окремі предмети образотворче мистецтво, музичне мистецтво.

У 2 класі мовно-літературна освітня галузь реалізується через окремі предмети (українська мова, читання). При вивченні інтегрованого курсу «Я досліджую світ» здійснюється розподіл годин між освітніми галузями: природнича, громадянська та історична, соціальна і здоров'язбережувальна. Технологічна освітня галузь реалізується інтегрованим курсом «Дизайн і технології». Мистецька освітня галузь реалізується через окремі предмети: образотворче мистецтво, музичне мистецтво.

У 3-4-х класах мовно-літературна освітня галузь реалізується через окремі предмети (українська мова, літературне читання). При вивченні інтегрованого курсу «Я досліджую світ» здійснюється розподіл годин між освітніми галузями: природнича, громадянська та історична, соціальна і здоров'язбережувальна. Технологічна освітня галузь реалізується інтегрованим курсом «Дизайн і технології». Мистецька освітня галузь реалізується через окремі предмети образотворче мистецтво, музичне мистецтво.

Години варіативного складника (35 год на рік, 1 год. на тиждень) можуть використовуватися у 1-4 х класах НУШ, враховуючи індивідуальні освітні потреби учнів, побажання батьківської громадськості, на підставі рішення педагогічної ради.

Освітні програми можуть мати корекційно-розвивальний складник для осіб з особливими освітніми потребами. Для дітей з особливими потребами тривалість здобуття початкової освіти може бути подовжена.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Державний стандарт початкової загальної освіти передбачає організацію освітнього процесу із застосуванням діяльнісного підходу на інтегровано-предметній основі з переважанням ігрових методів у першому циклі (1-2 класи) та інтегровано-предметній основі у другому циклі (3-4 класи). Метою першого циклу навчання є природне входження дитини в шкільне життя, послідовна адаптація до нового середовища. Метою другого циклу є здійснення освітнього процесу з концентрацією педагогічної уваги на формуванні в учнів відповідальності й самостійності, підготовка до успішного навчання в основній школі.

6. Перелік навчальних програм

<i>№ з/п</i>	<i>Навчальна дисципліна</i>	<i>Назва програми</i>	<i>Ким дозволена для використання (ким затверджена)</i>
1.	Українська мова	Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти О.Я.Савченко	Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1272 (1-2 класи), Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1273 (3-4 класи)
2.	Математика	Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти О.Я.Савченко	Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1272 (1-2 класи), Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1273 (3-4 класи)
3.	Я досліджую світ	Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти О.Я.Савченко	Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1272 (1-2 класи), Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1273 (3-4 класи)
4.	Фізична культура	Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти О.Я.Савченко	Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1272 (1-2 класи), Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1273 (3-4 класи)
5.	Музичне мистецтво	Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти О.Я.Савченко	Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1272 (1-2 класи), Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1273 (3-4 класи)
6.	Образотворче мистецтво	Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти О.Я.Савченко	Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1272 (1-2 класи), Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1273 (3-4 класи)
7.	Іноземна мова (англійська)	Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти О.Я.Савченко	Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1272 (1-2 класи), Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1273 (3-4 класи)
8.	Інформатика	Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти О.Я.Савченко	Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1272 (1-2 класи), Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року №

7. Форми організації освітнього процесу

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб.

У рамках академічної свободи обрано наступні Форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«ігри», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття – це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, командах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу командирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей крім уроку може здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття, різнорівневого тестування, онлайн-тесту в реальному часі. Залік як форма організації проводиться для перевірки якості засвоєння учнями змісту предметів, досягнення компетентностей. Співбесіда, як і залік, тільки у формі індивідуальної бесіди, проводиться з метою з'ясувати рівень досягнення компетентностей.

Практикується використання STEM – уроків, проєктної діяльності, проведення Інженерних та STEM – тижнів.

За необхідності освітній процес може відбуватися в онлайн-режимі з використанням дистанційних технологій та змішаному режимі із використанням сучасних освітніх інструментів: поєднання онлайн-занять через Zoom, Skype, Instagram, Google; заздалегідь записаних відеоуроків, презентацій від вчителів чи із зовнішніх освітніх ресурсів (Всеукраїнська школа онлайн, EdEra, Prometheus та ін.); ретельно підібраних завдань для самостійної роботи із подальшою перевіркою (НаУрок, Kahoot, LearningUpps, Всеосвіта та ін.); використання безкоштовних вебсерверів та платформи Нові Знання.

Створення ситуації успіху, сприятливих умов для повноцінної діяльності кожної дитини – основна мета, що покладена в основу технологій навчання. Незважаючи на розмаїття нововведень, основною формою організації навчальної діяльності залишається урок. Школа потребує нових нетрадиційних ідей, теорій, що відповідали б оптимальному розвитку дитини, сучасним потребам людства. Педагогічні інновації - результат творчого пошуку оригінальних, нестандартних рішень різноманітних проблем. Тому інструментом створення якісно нової освіти є інноваційна діяльність, а саме: пошук нових моделей, відхід від традиційних методів та впровадження інновацій в освітній процес, що сприяють подоланню консерватизму і виявленню нових творчих можливостей учителів.

У закладі широко впроваджуються інформаційно-комунікативні технології. Застосування ІКТ в освітньому процесі базується на загальному розумінні зміни ролі інформації та принципах інформаційної взаємодії в різних напрямках освітньої діяльності. Це дозволяє формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності, критичне і логічне мислення, вміння приймати рішення, співпрацювати в команді, бути конкурентоздатними та впевненими особистостями.

Вчителями закладу створена модель уроків на основі поєднання елементів інноваційних педагогічних методик і інформаційно-комунікативних технологій та традиційних форм організації освітнього процесу. Вчителі не тільки самі активно використовують інтернет-ресурси, сучасні інформаційні технології, але й забезпечують їх активне використання учнями.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

8. Опис інструментарію оцінювання

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання та відповідно до наказу МОН «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4

класів закладів загальної середньої освіти» від 13.07.2021 №813. За цих умов контрольнооцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчання, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі учні опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Результат оцінювання особистісних надбань учня/учениці у 1-4 класах виражається вербальною оцінкою, а об'єктивних результатів навчання учня/учениці у 1-2 класах – вербальною оцінкою, у 3-4 класах – рівневою оцінкою. Орієнтирами для здійснення формувального оцінювання є вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей учнів початкової школи, визначені Державним стандартом початкової освіти до першого циклу навчання (1 – 4 класи), і очікувані результати, зазначені в освітній програмі. Вербальна і рівнева оцінки можуть виражатися як усно, так і письмово. Рівень результату навчання визначається з урахуванням динаміки його досягнення та позначається буквами: «початковий» (П), «середній» (С), «достатній» (Д), «високий» (В).

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Водночас доцільно вчити дітей взаємооцінюванню, при цьому формувати уміння коректно висловлювати думку про результат роботи однокласника, давати поради щодо його покращення. Це активізує навчальну роботу, сприяє розвитку критичного мислення, формуванню адекватного ставлення до зауважень, рекомендацій, зміцнює товариськість та відчуття значимості кожного в колективі.

У формувальному оцінюванні, зокрема для самооцінювання та взаємооцінювання, рекомендовано використовувати інструменти з орієнтовного переліку, наведеного у Додатку [1].

Об'єктом **підсумкового оцінювання** є результати навчання учнів за рік. Під час такого оцінювання рекомендовано зіставляти навчальні досягнення учнів з очікуваними результатами навчання, визначеними в освітніх програмах закладів з урахуванням Орієнтовної рамки оцінювання.

Основою для підсумкового оцінювання можуть бути результати виконання тематичних діагностувальних робіт, записи оцінювальних суджень про результати навчання, зафіксовані на носіях зворотного зв'язку з батьками, спостереження вчителя у процесі формувального оцінювання. Підсумкову оцінку за рік рекомендовано визначати з урахуванням динаміки досягнення того чи іншого результату навчання.

Облік результатів завершального (підсумкового) оцінювання, що здійснюється з урахуванням динаміки зростання рівня навчальних досягнень учня/учениці, фіксується учителем/вчителькою у класному журналі та **свідоцтві досягнень**. Оцінювання особистих досягнень учня/учениці та характеристики результатів навчання відбувається вербально, фіксується стан сформованості обов'язкових результатів навчання (сформовано – √ ; ще

формується – нічого не записувати). У 3-4 класах використовується рівнева оцінка та ставиться рівень сформованості.

Свідоцтво досягнень має бути зрозумілим документом для батьків дитини або осіб, які їх замінюють, що дає розгорнуте уявлення про навчальний поступ дитини в школі під час навчального року. У свідоцтві досягнень рівні сформованості вмінь, які є обов'язковими результатами навчання, визначеними за кожною освітньою галуззю, фіксуються в кінці навчального року.

Учитель роздруковує два екземпляри свідоцтва. Батькам або особам, які їх замінюють, видає один екземпляр, другий залишається в школі і зберігається в особовій справі. За бажанням, батьки можуть залишити свій коментар у свідоцтві, для цього, зустрівшись з учителем і написати свої побажання на екземплярі, що зберігається в школі.

Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та (або) якості освіти. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

Оцінювання результатів навчання учнів/учениць, які одночасно здобувають освіту в закладах освіти країни перебування та України

Оцінювання, зокрема підсумкове (річне), результатів навчання здобувачів освіти може здійснюватися за потреби з використанням технологій дистанційного навчання і засобів зв'язку.

Керуючись нормою Закону України «Про повну загальну середню освіту» (абзац третьої частини четвертої статті 14) оцінювання результатів навчання учнів, які одночасно здобувають освіту в закладах освіти країни перебування та України, із тих предметів, які вивчаються в закордонній школі і відповідають предметам української типової освітньої програми, здійснювати на підставі результатів, отриманих у закордонній школі (за умови надання інформаційної довідки).

Переведення оцінок, отриманих у закордонній школі у рівневу систему у межах автономії заклад освіти здійснює самостійно. Предмети, які діти не вивчали в школі країни перебування (українська, мова, українська література та ін.), оцінюють вчителі Миколаївського ліцею з використанням технологій дистанційного навчання.

Підсумкове оцінювання, залежно від ситуації, можна проводити за результатами: поточного оцінювання, отриманого учнями під час очного, змішаного і дистанційного навчання; підсумкового оцінювання, що можна проводити, зокрема, у вигляді письмової діагностувальної роботи, тестування, усної співбесіди тощо з використанням, за необхідності, технологій дистанційного навчання і засобів зв'язку.

За рішенням педагогічної ради під час оцінювання дозволяється враховувати результати навчання із відповідних предметів (музика, фізична культура та ін.), отримані учнями у позашкільних закладах освіти.

Заклади освіти, у яких тимчасово навчались учні з числа тимчасово переміщених осіб, повинні надати інформаційні довідки про період навчання із зазначенням переліку предметів, окремих тем та результатів оцінювання.

Підсумкове (річне) оцінювання може бути проведено перед початком навчального року, зокрема з використанням технологій дистанційного навчання і засобів зв'язку. В окремих випадках підсумкове оцінювання може здійснюватись упродовж I семестру наступного навчального року.

Оцінювання учнів, які здобувають освіту за однією з індивідуальних форм (сімейною, екстернатною) здобуття загальної середньої освіти, організується згідно з

Положенням про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України 12.01.2016 № 8, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314 зі змінами.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ІНСТРУМЕНТІВ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ

№	Назва	Опис інструмента
1	Аналіз портфоліо	Перевірка рівня навчальних досягнень за допомогою портфоліо учня. Портфоліо – це підібрані учнем роботи із зазначенням дати, призначення яких – розповісти історію учнівських досягнень або поступу. Портфоліо зазвичай містить особисті роздуми учня з поясненнями, чому обрано ту чи ту роботу і як саме вона показує досягнення цілей навчання
2	Відповідь хором	Учні одночасно усно реагують на певну репліку. Це може бути відповідь на запитання, висловлення згоди чи незгоди із запропонованим твердженням, повторення сказаного вчителем тощо
3	Візьми і передай	Спільна групова робота, яку використовують, щоб поділитися думками або зібрати інформацію від кожного учасника групи; учні записують відповіді, потім передають вправо, додають власну відповідь на іншому аркуші і продовжують, доки їхній папірець обійде всю групу і знову повернеться до них. Потім обговорюють результати в групі
4	Внутрішнє / зовнішнє коло	Учні стають у два кола, внутрішнє та зовнішнє, обличчям одне до одного. Учні, що стоять навпроти, ставлять одне одному запитання по темі, які вони попередньо написали. Зовнішнє коло рухається і утворюються нові пари. Потім процедура повторюється
5	Газетний заголовок	Вигадайте газетний заголовок, який може бути написаний до теми, яку ми вивчаємо. Передайте основну ідею події
6	Гра в кубик	Покажіть 6 запитань до уроку. Об'єднайте учнів у групи по 4. У кожній групі є один кубик. Кожен кидає кубик та відповідає на запитання з відповідним номером. Якщо номер випав більш ніж один раз, учень може доповнити попередню відповідь або кинути кубик ще раз. Відповіді можна записувати
7	Доповни думку	Письмова перевірка розуміння стратегії, коли учні заповнюють пропуски у пропонуваному твердженні
8	Есе «хвилинка»	Питання для есе на одну хвилину – це конкретне питання з орієнтацією на очікуваний(і) результат(и) навчання, на яке можна відповісти за одну-дві хвилини
9	Запис у журнал	Учні записують у свій журнал або зошит розуміння предмету, поняття або те, що вони вивчили на уроці. Вчитель переглядає записи, щоб дізнатися чи зрозумів учень певну тему, урок, поняття або вивчене
10	Записні книжки учнів	Інструмент для учнів для відстежування навчального поступу: куди я рухаюся? де я зараз? як туди дістатися?
11	Збір ідей	Учитель ставить запитання або дає завдання. Учні самостійно відповідають на аркуші паперу, зазначаючи не менше трьох думок / відповідей / тверджень. Учні, що завершили, встають. Вчитель звертається до певного учня і просить його поділитися записаними ідеями. Учні викреслюють пункти, попередньо озвучені однокласниками і сідають, коли в них а

		аркушах закінчилися всі записані ідеї, незалежно від того, чи вони були озвучені саме ними. Вчитель продовжує опитувати учнів, доки сядуть усі
12	З-Х-В та ЗХВ+	Учні відповідають групами, в парах або індивідуально на запитання «Що ми вже знаємо?» (З), «Що ми хотіли б дізнатися?» (Х) та «Що вже вивчили за темою?» (В). Плюс (+) просить учнів класифікувати отримані знання за допомогою концептуальної карти або наочної схеми, яка відображає ключову інформацію. Потім кожен учень записує короткий підсумок (на один абзац) про вивчене
13	Картка на вихід	Це письмові відповіді учнів на запитання на картках, які учням роздають наприкінці уроку, після завершення певного виду роботи, теми тощо
14	Концептуальна карта	Будь-яка можлива форма схематичної наочності, яка допомагає учням побачити взаємозв'язки між поняттями за допомогою побудованих схем ключових слів, що позначають такі поняття
15	Лідер за номером	Учні об'єднуються в групи по чотири і кожному члену групи присвоюється номер. Учитель ставить питання / проблему і всі чотири учні її обговорюють. Вчитель називає номер і відповідний учень у кожній групі відповідає
16	Найзаплутаніший (або найясніший) момент	Це варіант одноквилинки. Можна дати учням трохи більше часу для відповіді на запитання. Запитайте (в кінці уроку або під час паузи, яка утворилася після пояснення теми): «Який найбільш заплутаний момент» сьогоднішнього заняття?» або «Що вам здалося незрозумілим у понятті «_____»?»
17	Перевірка неправильного розуміння	Учитель надає учням поширені або передбачувані помилкові твердження з певної теми, щодо певного принципу або процесу і запитує, чи згодні вони з цим чи ні та чому. Учні мають дати аргументовані відповіді. Перевірка неправильного розуміння може також застосовуватися у формі тесту з декількома варіантами відповіді або гри «правильно-неправильно»
18	Перефразування	Учні мають висловити власними словами основну ідею уроку чи щойно поясненої теми
19	Підбиття підсумків	Форма роздумів одразу після певного виду роботи
20	Підказка за аналогією	Учні мають сформулювати думку на основі підказки-аналогії: (певне поняття, принцип або процес) _____ виглядає як _____ тому що _____
21	Підсумок А-Б-В	Кожному учневі в класі присвоюється окрема літера алфавіту, а він обирає слово, яке починається на цю літеру та пов'язане з вивченою темою
22	Підсумок або питання на картках	Учитель час від часу роздає картки й просить учнів писати з обох сторін за такими правилами: (Один бік) на підставі вивченого (теми, розділу), опишіть основну велику ідею, яку ви зрозуміли, у формі короткого висновку. (Другий бік) запишіть те, що ви ще не повністю зрозуміли у вигляді твердження або запитання
23	Підсумок одним	Учні просять написати підсумкове речення, яке відповідає на

	реченням	запитання «хто», «що», «де», «коли», «чому», «як» щодо певної теми
24	Підсумок одним словом	Учні мають обрати з-поміж наведених варіантів (або запропонувати самостійно) слово, яке найкраще підсумовує тему
25	Подумай – запиши – обговори в парі – поділися	Учні обдумують відповідь самостійно, записують її, об'єднуються в пари та обговорюють відповідь із партнерами, а потім озвучують її всьому класу
26	Подумай – розкажи в парі	Вчитель ставить учням запитання. Учні самостійно формулюють відповіді протягом визначеного часу, потім повертаються кожен до свого партнера та надають йому відповідь. Вчитель викликає декілька пар на вибір, які озвучують свої відповіді у класі
27	Пригадай – підсумуй – запитай – пов'яжи за 2 хвилини (ППЗП2)	За дві хвилини учні повинні <i>пригадати</i> та назвати у правильному порядку найважливіші ідеї, отримані на попередньому занятті; за дві хвилини <i>підсумувати</i> ці пункти одним реченням, записати одне основне <i>запитання</i> , на яке вони хочуть отримати відповідь та знайти одну <i>прив'язку</i> цього матеріалу до основної теми предмету чи курсу
28	Рішення-рішення	Учитель висловлює певну думку, потім просить учнів зайняти сторону, що відповідає їхній думці з цієї теми і поділитися аргументацією. Учні можуть змінювати сторону після обговорення
29	Самооцінювання	Процес, під час якого учні збирають дані про власне навчання, аналізують що саме відображує їхні успіхи в досягненні навчальних цілей та планують наступні кроки
30	Семинар за Сократом	Учні ставлять питання одне одному з певного важливого питання або теми. Питання ініціюють розмову, яка триває як серія відповідей та додаткових запитань
31	Сигнали руками	Учні на прохання вчителя показують визначені сигнали рукою, щоб повідомити про рівень розуміння певного поняття, принципу або процесу: «Розумію _____ і можу пояснити» (наприклад, великий палець вгору). «Ще не зовсім розумію _____» (наприклад, великий палець вниз). «Не впевнений щодо _____» (наприклад, помахати рукою)
32	Скажи щось	Учні по черзі обговорюють у групі певний прочитаний розділ або переглянуте відео
33	Сортування слів	Учням дають набір словникових термінів, які вони сортують за заданими або створеними ними категоріями
34	Спінер ідей	Учитель створює спінер, розділений на 4 сектори з написами «Спрогнозуй», «Поясни», «Підсумуй», «Оціни». Після пояснення нового матеріалу вчитель крутить спінер та просить учнів відповісти на запитання залежно від місця зупинки спінера. Наприклад, спінер зупиняється на секторі «Підсумуй», тоді вчитель може сказати: «Назви ключові поняття, про які щойно йшлося»
35	Спостереження	Учитель готує протокол спостереження із переліком учнів у класі, де буде зазначено, за якими саме очікуваними результатами він буде спостерігати. Рухаючись класом, він спостерігає за учнями, коли вони працюють, і робить необхідні

		записи та позначки в протоколі спостереження
36	Тестування	За допомогою тестування вчитель перевіряє опанування учнями фактичної інформації, понять. Орієнтовні типи тестових завдань: Декілька правильних варіантів Правильно/Неправильно Коротка відповідь Знайди відповідність Розширена відповідь
37	Трикутна призма (червоний, жовтий, зелений)	Учні дають вчителю зворотний зв'язок, показуючи колір, що відповідає рівню розуміння
38	Усне опитування	Учитель пропонує учням відповісти на запитання, наведені нижче: Чим це _____ схоже на/відрізняється від _____ ? Які характерні риси/елементи _____ ? Як іще можна показати/проілюструвати _____ ? У чому полягає головна ідея, ключова концепція, мораль _____ ? Як _____ стосується _____ ? Які ідеї / деталі можна додати до _____ ? Наведіть приклад _____ ? Що не так з _____ ? Який висновок ви могли б зробити з _____ ? Які висновки можна зробити з _____ ? На яке питання ми намагаємося відповісти? Яку проблему ми намагаємося вирішити? Що ви можете сказати про _____ ? Що може статися, якщо _____ ? Які критерії можна взяти для оцінки _____ ? Які докази підтверджують _____ ? Як ми можемо довести / підтвердити _____ ? Як це можна розглядати з точки зору _____ ? Які альтернативи _____ слід розглянути? Який підхід/стратегію ви могли б використати для _____ ?
39	Учнівська конференція	Бесіда з кожним учнем особисто для перевірки рівня розуміння
40	Хрестики-нулики	Набір видів роботи, з яких учні самостійно можуть обирати ті, що можуть продемонструвати їхнє розуміння теми. Набір представлений у вигляді сітки з дев'яти квадратів, схожої на дошку для гри в хрестики-нулики, можна попросити учнів обирати так, щоб зрештою закреслити «три підряд». Завдання можуть відрізнятися за змістом, процесом та результатом і можуть бути адаптовані залежно від глибини знань
41	Хто швидше?	Робота в парі – слухач і ведучий. Обидва знають категорію (тему), однак ведучий стоїть спиною до дошки / екрану. З'являються слова на задану тему, слухач дає підказки, а ведучий намагається вгадати слово. Пара, яка завершила першою, встає
42	Швидкий запис	Попросіть учнів відповісти за 2-10 хвилин на відкриті запитання або твердження
43	Шкала Лайкерта	Учитель наводить 3-5 тверджень, які явно не є істинними або помилковими, але дещо спірними. Мета полягає в тому, щоб

		<p>допомогти учням подумати над текстом, а потім обговорити його з однокласниками. Наприклад, «Герой (ім'я) не повинен був робити (що саме).»</p> <p>повністю погоджуюся не погоджуюся погоджуюся повністю погоджуюся</p>
44	3-2-1	<p>Учні виконують такі варіанти завдань, визначаючи за прочитаним текстом:</p> <p>три речі, які ви дізналися, два цікаві факти, одне питання, що залишилося;</p> <p>три ключові слова, дві відмінності між __, один вплив на __;</p> <p>три важливі факти, дві цікаві ідеї, одне уявлення про себе як учня;</p> <p>три нові терміни, дві нові ідеї, одна річ, яку потрібно обдумати;</p> <p>три питання до тексту (незнайомі слова або незрозумілі ідеї), два прогнози за текстом (що станеться далі, враховуючи вже прочитане), знайдіть один зв'язок у тексті (з тим, що ви вже знали або випробували)</p>
45	Трихвилинна пауза	<p>Трихвилинна пауза дає змогу учням зупинитися, обміркувати певні представлені явища та ідеї, прив'язати їх до вже наявних знань або досвіду та попросити роз'яснень.</p> <p>Я змінив(ла) ставлення до....</p> <p>Я більше дізнався(лася) про...</p> <p>Мене здивувало...</p> <p>Я почувався(лася)...</p>
46	Є питання, в кого є відповідь?	<p>Учитель робить два набори карток. Перший набір має запитання за певним розділом навчання. У другому наборі містяться відповіді. Учитель роздає картки з відповідями учням, а потім він або учень зачитує класу питання на картці. Всі учні перевіряють свої картки з відповідями, щоб знайти правильну</p>

